

ЩАСЛИВИЙ ПЕДАГОГ — ЩАСЛИВІ ДІТИ

“Метою всієї людської діяльності
впродовж життя має бути щастя”.

Аристотель

Інна КОНДРАТЕЦЬ,

канд. пед. наук,

ст. викладач кафедри дошкільної освіти,

Педагогічний інститут Київського університету імені
Бориса Грінченка

Очевидно, що реалізувати завдання дошкілля номер один, а саме забезпечити малятам щасливе дитинство, спроможні лише вихователі, які здатні відчувати щастя самі й ділитися цим даром з іншими. Тож цілком приймаючи сучасні вимоги до професійної компетентності педагога, ризикнемо стверджувати, що він насамперед має бути ЩАСЛИВИМ! Як цього досягти, поміркуємо разом з автором статті.

ДО ЩАСТЯ ТРЕБА ЙТИ

У кожного з нас своє розуміння щастя і шляхи до нього. Український філософ Григорій Сковорода вважав, що щастя людина досягає через самопізнання і “сродну працю” (ту, що відповідає її природним схильностям). Поза сумнівом, професійна діяльність відіграє значну роль у нашому житті, додає нам щастя чи, навпаки, стає йому на заваді. Фахівці Національного центру вивчення громадської думки з університету Чикаго, провівши соціопитування у 2011 році, дійшли висновку, що найщасливішими людьми є представники професій, діяльність яких полягає в турботі або захисті інших, а також дає можливість для прояву творчості й винахідливості. Зокрема, **до десятки найщасливіших впевнено входить професія педагога.**

Як часто ми замислюємося над своїм професійним щастям? Адже це, до того ж, важливий чинник успішності освітнього процесу. Чому ж ми не приділяємо йому достатньої уваги?

Пропонуємо ефективні форми роботи з педагогами, які сприяють удосконаленню емоційної, чуттєвої, педагогічної та загальної культури; забезпечують простір для самопізнання, розвитку вмінь і навичок саморегуляції; формують позитивну самооцінку й усвідомлення унікальності особистості кожної людини.

Спробуймо уявити “педагогічне щастя” у вигляді дерева і поміркувати про те, як плекати кожну його складову.

“Дерево педагогічного щастя”

- ♦ **Коріння** (підґрунтя всієї життєдіяльності) — здоров’я, всі його складники: фізичне, психічне, соціальне і духовне.
- ♦ **Стовбур** (життєвий стрижень) — цінності людини, ставлення, ідеали й чесноти.
- ♦ **Крона** (гілля, листя, плоди — окраса дерева) — успішність людини, результати наполегливої праці та її визнання.

ЗДОРОВОМУ ВСЕ ЗДОРОВО

Сформовані рефлексивні навички і позитивне мислення — основні чинники здорової та гармонійної життєдіяльності. Саме на це звертаємо увагу при плануванні й виборі засобів взаємодії з педагогами.

Форми роботи:

- ♦ **автоінтерв’ю, блиц-інтерв’ю:** “5 способів моєї турботи про власне тіло”; “Визначте ризики для здоров’я у своєму житті”; “Стрес — це погано чи добре?”;
- ♦ **дебати** “Професійне вигорання педагога — брак умінь тайм-менеджменту?”;
- ♦ **коучинги** “Фрустрація та способи її подолання”; “Засоби первинної самопомоги”;
- ♦ **тренінги** “Тренуємо свою увагу”; “Принципи мудрого ставлення до життя”; “Профілактика стресів”;
- ♦ **методичний вояж** “Так навчають у світі!”;

- ♦ повідомлення “Духовність, моральність і здоров’я”; “Сила думки”; “Хто багато сміється, той менше хворіє”; “Масаж від стресу” та ін.;
- ♦ педагогічний квест “Життєвий проект особистості”;
- ♦ педагогічний міст “Професія педагога: розвиток і самозбереження”.

ДОБРЕ РОБИ, ДОБРЕ Й БУДЕ

Компас сучасної дошкільної освіти впевнено спрямовано на формування ціннісних орієнтацій дитини. Цілком природно, що перш ніж виховувати відповідні цінності у малюків, кожному педагогові необхідно відрефлексувати стан власного “поля цінностей”.

Форми роботи:

- ♦ автоінтерв’ю, блиц-інтерв’ю “Мої добрі справи за останній тиждень”; “Чи легко мені творити добро?”; “Три способи, за допомогою яких я даю відсіч людській нищоті”; “Наведіть п’ять доказів того, що ви — толерантна людина”;
- ♦ зустрічі на педагогічному плато “Творчий діалог як провідний метод виховання гуманістичних цінностей”;
- ♦ коучинги “«Культурний» час: де взяти і куди подіти?”; “Педагогічна справедливість”;
- ♦ тренінги “Засоби впливу на систему цінностей дорослої людини”; “Добро і зло у професійній діяльності педагога”;
- ♦ педагогічні арабески “У світі українського живопису”; “Музеї світу”; “Сторінками відомих і невідомих літературних творів”; “Музична хвиля”;
- ♦ педагогічна гра “Художній салон”;
- ♦ педагогічний турнір “Аспекти зрілості”;
- ♦ читацький флешмоб “Поети про щастя”.

ЩАСТЯ — КЛЮЧ ДО УСПІШНОСТІ

Говоримо саме про *успішність*, а не про *успіх*, оскільки успішність — це поняття, яке охоплює не одичне випадкове явище, а неодноразово верифікований життєвий досвід, що формується завдяки позитивному мисленню і способу життя, основу якого складає мотивація досягти поставленої мети через цілеспрямовану діяльність, прагнення гармонійно розвиватися.

Критерії успішності педагога

- ♦ *Педагогічні*: професіоналізм, високий рівень знань у фаховій сфері, загальна ерудиція, постійне вдосконалення майстерності, інноваційна робота, досягнення поставленої мети, творчість, самоосвіта, високий рівень розвитку вихованців.
- ♦ *Психологічні*: мотивація до зростання, інтерес до життя, креативність, уміння спілкуватися,

толерантність, урівноваженість, організованість, уміння здійснювати самоаналіз, здатність до рефлексії, повага та визнання дітей, колег, довіра батьків вихованців.

- ♦ *Особистісні*: позитивне мислення, почуття гумору, доброзичливість, наполегливість, емоційність, виразність мовлення, відкритий погляд, упевнена хода, презентабельний зовнішній вигляд.

Форми роботи:

- ♦ автоінтерв’ю, блиц-інтерв’ю “Я знаю, що досягну успіху в...”; “Я хочу бути успішною в...”; “Чи вважаєте ви себе успішною людиною?”;
- ♦ брейн-ринг “Шляхи до педагогічних вершин”;
- ♦ виставка позитивного педагогічного досвіду “Скарбниця”;
- ♦ дефіле успішних проектів “Освітній меридіан”;
- ♦ ділова гра “Ситуація успіху для педагога: ігри без правил?”;
- ♦ коучинги “Формула успішності”; “Як розкрити внутрішній потенціал особистості?”;
- ♦ педагогічний бенефіс “Крила”;
- ♦ педагогічний брифінг “Засоби створення ситуації успіху для дорослих і дітей”;
- ♦ педагогічний дивертисмент (музично-театралізована розвага) “Даю шанс!”, “Еврика!”;
- ♦ педагогічні читання (книга О. Романовського, В. Михайличенко “Філософія досягнення успіху”);
- ♦ педагогічний ринг “Рефлексивне Case study” (“ситуаційне навчання”);
- ♦ педагогічні діалоги “Мистецтво бути успішним педагогом”;
- ♦ презентація “Педагогічне портфоліо”;
- ♦ рольова гра “Суд над прокрастинацією”;
- ♦ тренінги “Сходинки до успішності”; “Як досягти власної вершини і втриматись на ній”.

КОЖЕН КОВАЛЬ СВОГО ЩАСТЯ

Як правило, ми бажаємо друзям того, чого прагнемо самі: щастя, здоров’я, радості, успіху. На жаль, забуваємо ще про одну чесноту людської природи, від якої, по суті, залежать щастя, успішність, оптимізм, стан тіла й душі. Маємо на увазі віру людини в себе. Не самовпевненість, не зверхність, не егоїзм і сите вдоволення. А віру в себе, свої сили та здібності, у здійснення своїх бажань, у свою людську гідність. Вірити в себе — це насамперед вірити в ту справу, якою займаєшся. Вона може бути великою або зовсім звичайною. Та важливо досягти в ній високого служіння, усвідомити і побачити своє подвижництво в ній.

Тож усім віри у себе! Будьте щасливі!

робота з колективом

психологічний клімат

саморозвиток

ФОРМУЛА УСПІШНОСТІ

Коучинг для педагогів

Мета. Допомогти кожному педагогу визначити власну формулу успішності, усвідомити цілі, перешкоди, що стоять на шляху, та способи їх подолання. Спонукаючи їх до саморозвитку.

Алгоритм проведення

Вітання з учасниками.

Повідомлення про форму роботи

Ведуча. Коучинг — метод консультування, який дає змогу кожному учаснику самостійно знайти способи розв'язання певної проблеми за допомогою відповідей на запитання коуча та інтерактивної роботи в команді.

Коучингова модель GROW (“зростання”)

- ♦ **G** — *goal* — мета (чого я хочу досягти).
- ♦ **R** — *reality* — реальність (які маю умови).
- ♦ **O** — *options* — варіанти (шляхи досягнення).
- ♦ **W** — *way & will* — шлях і наміри (який варіант обираю; який конкретний план дій).

Повідомлення теми

Ведуча. Одного разу Ейнштейна запитали, чи є у нього власна формула успіху. Він підійшов до дошки і написав: $x + y = \text{успіх}$, де x — уміння працювати, а y — вміння відпочивати.

Упродовж цієї зустрічі я ставитиму вам запитання, а ви намагайтеся чесно відповідати на них. І наприкінці коучингу кожен з вас складе свою формулу, яка допоможе вам бути успішними!

Ключове запитання “Що таке успіх?”

Вправа “Кластер”. Учасники спільно створюють “кластер складових успіху” (з англ. *cluster* — група однакових або подібних елементів).

Рефлексія. Чи легко було добирати слова?

Ключове запитання “Чи вважаєте ви себе успішною людиною?”

Вправа “Сонце моїх успішних справ”. Кожний учасник домальовує до сонячного кола промінці й записує на них свої найуспішніші справи.

Рефлексія. Що радує (дивує, засмучує) вас у малюнку, який ви створили? Які почуття викликає усвідомлення здійснених успішних справ?

Ключове запитання “Що або хто заважає вам пережити радість успіху на сто відсотків?”

Вправа “Крадії радості”. Біля намальованого сонця учасники зображують і підписують “крадіїв радості” (у вигляді хмарки, дощу, людей).

Перший ланцюжок запитань

(чітке визначення мети)

- ♦ Яке завдання ви прагнете розв'язати?
- ♦ Чому це важливо зробити?
- ♦ Наскільки ця мета вас надихає?
- ♦ Які додаткові бонуси ви отримаєте, досягнувши мети?
- ♦ Які негативні наслідки можуть виникнути, якщо мета не буде досягнута?
- ♦ Як ви зрозумієте, досягли ви мети чи ні?
- ♦ Чи належить намічена мета до зони вашої компетенції та контролю?
- ♦ Як ви оцінюєте свою впевненість у досягненні мети за 10-бальною шкалою?

Вправа-руханка “Влуч у ціль”.

Другий ланцюжок запитань

(окреслення ресурсів і труднощів)

- ♦ Чи ви вже намагалися розв'язувати це завдання? Чому вам це не вдалося?
- ♦ Що заважає або може завадити вам досягти мети?
- ♦ Які ризики можуть виникнути?
- ♦ Це реальні ризики чи самовиправдання?
- ♦ Що ви вже робите для досягнення мети?
- ♦ Чи хтось заважає вам? Як саме? Чому вони, на вашу думку, це роблять?
- ♦ Хто у вашому оточенні може вам допомогти?
- ♦ Які ресурси ви маєте? Чого бракує (навичок, інформації тощо)?
- ♦ Як їх можна поповнити?

Вправа-масаж “Коло підтримки”.

Третій ланцюжок запитань

(продумування варіантів)

- ♦ Який найпростіший шлях досягнення мети?
- ♦ Якби все було можливо, що б ви зробили?
- ♦ Де можна оволодіти необхідними вміннями?
- ♦ Як знайти на це час?
- ♦ Чи знаєте ви когось, хто легко долає подібні труднощі? Які риси йому в цьому допомагають?
- ♦ Чи можете ви розвинути в собі ці риси?
- ♦ Хто може вам у цьому допомогти?

Вправа-руханка “Шалене курча”.

Четвертий ланцюжок запитань

(визначення конкретного плану дій)

- ♦ Що насправді може мотивувати вас?
- ♦ Скільки варіантів розв'язання завдання ви бачите?